

ОЗДОБЛЕННЯ ВИРОБІВ ЗІ ШКІРИ

О. П. БОХОНЬКО, Т. В. ПОЛУЯН

Хмельницький національний університет

Для декорування складових елементів костюму можуть бути використані різні засоби: орнамент, оздоблювальні матеріали, прикраси.

Поняття "орнамент" походить від латинського "орнаме", що означає "прикрашати". Але роль орнаменту в костюмі не обмежується прикрасою елементів, що складають костюм. Він широко використовується і для створення форми одягу. Якщо яке-небудь оздоблення відіграє утилітарну функцію, то орнамент служить тільки для задоволення естетичних, художніх потреб. Його роль полягає в тому, щоб виразити, розвинути і збагатити художньо-образний задум костюма і його складових частин.

У моделюванні виробів використовують два види орнаментатії: орнаментатія самого матеріалу, наприклад тканин, шкіри, гуми, поліуретану, трикотажу і т. ін. та оздоблювальний орнамент у вигляді різної вишивки, аплікацій, візерункової тасьми, мережив, строчок, перфорації, рельєфних швів та ін. [1].

Текстильний матеріал, шкіру, трикотаж тієї чи іншої орнаментатії застосовують у залежності від напрямку моди, призначення виробу, сезону, віку людини, художньої виразності виробу в цілому.

З точки зору створення форми розрізняється проста і складна орнаментатія тканин, шкіри, трикотажу. До простої орнаментатії відносять малюнки, у яких не можна розрізнити верх і низ, а також виділяються складові елементи. Такі тканини при розкрої не вимагають припасування малюнка в місцях з'єднання деталей; їх можна кроїти, не зважаючи на малюнок. Це тканини у дрібну клітинку, дрібний горошок, із дрібним візерунком рослинного чи іншого характеру, шкіра – гладка, блискуча, шерохувата, тиснена, нарізна, з "металевим" ефектом, "під рептилії" тощо.

До складної орнаментатії матеріалів для виробів відносять всі інші однобічні малюнки, у яких верх відрізняється від низу і різко виділяються складені елементи. Ці матеріали вимагають спеціальних, додаткових форм, що не спотворюють стан і фігуру людини, або її стопу і гомілку.

При моделюванні виробів слід враховувати розміри орнаменту, його напрямки, розташування осьових ліній, загальне колірне рішення. При розкрої матеріалу треба стежити за збігом малюнка на парних деталях, на виточках, швах, за збереженням рапорту малюнка на швах деталей, наприклад ліфа, рукавів, спідниці. Потрібно враховувати, що на орнаментованих тканинах різні лінії, рельєфи, драпірування, дрібні деталі не виразні, тому що мало помітні.

Оздоблювальна орнаментатія, як і всяка обробка, не має самостійного значення в костюмі і цілком залежить від напрямку моди. Бувають періоди, коли мода лаконічна і обробку використовують у дуже малому ступені, а

іноді і зовсім не використовують, особливо орнаментальну, тоді слід використати інші види оздоблень.

Так одним із видів оздоблення може слугувати перфорація і вишивка. Перфорація виконується по площі – штампами під час розкроювання шкіри на деталі верху або у вигляді окремих ліній – за допомогою спеціальних пробійників різної форми і розмірів. Перфорація може виконувати самостійну декоративну функцію чи іноді супроводжуватись строчками, складками, загинанням.

Декоративні строчки виконують по площі – окремим малюнком або лініями – паралельно конструктивним лініям або самостійним орнаментом.

Вишивки можуть бути ручними і машинними, виконаними кольоровими нитками (бавовняними, шовковими, вовняними), стеклярусом, бісером, аплікаціями, блискучими камінцями тощо. Сьогодні широко використовується новий метод кріплення орнаментальної обробки на тканинах – клейової.

По характеру візерунку розрізняється геометрична й образотворча орнаментация. Орнаментация ґрунтується на принципах розвитку прикладного мистецтва, а тому може органічно зливатися з конструктивною і декоративною формами будь-якого виду костюму.

Перевага орнаментальної обробки перед іншими видами обробок, наприклад технологічних, незаперечна. Орнаментом можна не тільки створювати об'ємні форми одягу, але і підсилювати його образну виразність. Останнім часом орнаментальна обробка використовується рідше. Причини такого положення впливають із сучасного економічного стану, пануючого спрямування моди, а також світогляду і смаку людини.

Для оздоблення одягу, використовують наступні матеріали: тканини, трикотаж, хутро натуральне і штучне, шкіру і замшу натуральну і штучну, тасьму, сутаж, в'юнок, шнур, стрічки, мережива, протяжки, плетиво тощо.

Окремо слід відзначити різноманітну фурнітуру: гудзика, пряжки, гачки, кнопки, блочки, "блискавки".

До оздоблення одягу можна також віднести квіти, пера і деякі прикраси – намисто, брелоки, брошки, банти, металеві накладки – тиснені, поліровані, фарбовані.

Застосування декількох видів оздоблення вимагає їхньої погодженості для того, щоб композиційне вирішення костюму було цілісним.

Отже, складовими елементами форми одягу можуть бути різні засоби її оздоблення а саме: орнамент, оздоблювальні матеріали, прикраси. У моделюванні виробів використовують два види орнаментации: орнаментация самого матеріалу та оздоблювальний орнамент у виді різної вишивки, аплікацій, візерункової тасьми, мережив, строчок, перфорації, рельєфних швів, перфорація і вишивка та ін.

Література

1. Головніна М.В., Михайлець В.М., Ямпольська А.М. Сучасне оздоблення одягу. Київ, "Техніка". – 1977. – 152 с.